

ALİ VƏ ORTA İXTİSAS TƏHSİLİ SAHƏSİ ÜZRƏ 2008-Cİ İLDƏ GÖRÜLMÜŞ İŞLƏRƏ DAİR HESABAT

Ali təhsil sahəsi üzrə.

I. Şöbənin kurasiyasında olan sahələr üzrə əsas göstəricilər. 2008-ci hesabat ilində Azərbaycan Respublikasında 49 ali məktəb fəaliyyət göstərmişdir. Onlardan 34-ü dövlət, 15-i qeyri-dövlət ali təhsil müəssisəsidir.

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 20 ali təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir.

2008-ci ildə ali məktəblərin bakalavr pilləsinə 27.407 (97.4%), magistratura pilləsinə isə 3.750 (78%) nəfər tələbə qəbul olunmuşdur.

Hazırda ali məktəblərdə 128.656 (bakalavr pilləsində 120.713, magistraturada 7.943) nəfər tələbə təhsil alır.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ali təhsil müəssisələrində işləyənlərin sayı 22.427 nəfər (professor-müəllim heyəti-10339, digər işçilər-12088) təşkil etmişdir.

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ali məktəblərin bakalavr pilləsini 2007/2008-ci tədris ilində 19.138 nəfər məzun bitirmişdir. Bunlardan 5.479 (29%) nəfəri ali məktəbi pedaqoji ixtisaslar üzrə bitirmişdir ki, onların da 2.202 nəfərinə təyinat verilmişdir.

Ali məktəbləri digər sahələr (texniki, texnologi, kənd təsərrüfatı və s.) üzrə bitirən 13.659 nəfərə yaxın məzuna təyinat verilməmişdir və onların işə düzəlməsi müstəqil surətdə həyata keçirilir.

II. 2008-ci il ərzində iş planına müvafiq olaraq ali təhsil sahəsində görülmüş işlər. Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin 2008-ci il üçün iş planına 26 məsələ daxil edilmişdi.

Belə ki, iş planında ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu planının layihəsi, qış və yay imtahan sessiyasının nəticələri, kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin qış imtahan sessiyasının nəticələri, kredit sisteminin tətbiqi ilə bağlı yeni əsasnamələrin hazırlanması ali (bakalavr) və orta ixtisas təhsili üzrə istiqamətlərin təsnifatının (klassifikatorun), «Magistr təhsil proqramları»nın yeni siyahısının hazırlanması, magistr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum dövlət tələblərinin (Dövlət təhsil standartının) strukturunun müəyyənləşdirilməsi, ali təhsilin magistratura pilləsində tədrisin təşkilinin monitorinqinin keçirilməsi və bu sahədə tədrisin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflərin hazırlanması, «Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının konsepsiya və strategiyasının həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planı»nın yerinə yetirilməsinin təşkili, Dünya Bankının dəstəyi ilə həyata keçirilən TSİL-in müəllim hazırlığı alt komponenti çərçivəsində hazırlanmış «İbtidai sinif müəllimi hazırlığı üzrə yeni kurikulum»un təsdiqi və tətbiqi, «Təhsilin əsasları» fənni üzrə dərslərin hazırlanması, «Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində istehsalat təcrübəsinin təşkili vəziyyətinin, Ali təhsil müəssisələrində tədris prosesinin tədris-metodiki sənədlərlə təminatının vəziyyətinin monitorinqinin keçirilməsi barədə» istehsalat təcrübəsinin təşkili və keçirilməsinə dair əsasnamənin hazırlanması, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiya və akkreditasiyasının təşkili və yekun sənədlərin hazırlanması, qiyabi təhsil forması üzrə tədrisin təşkilinin monitorinqinin keçirilməsi və onun nəticələrinin təhlili, orta ixtisas təhsili müəssisələrində tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində çoxballı sistemin tətbiqi barədə Əsasnamə»nin hazırlanması və eksperimentə başlanılması, Azərbaycan ali, orta ixtisas və musiqi təhsilinin inkişaf proqramlarının hazırlanması və s. məsələlər öz əksini tapmışdır.

İş planının həmin müddəalarına uyğun olaraq 2008-ci ildə ali təhsilin təkmilləşdirilməsi istiqamətində bir sıra məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Belə ki, şöbə tərəfindən 2008-ci il üçün ali təhsil müəssisələrinin bakalavr pilləsinə tələbə qəbulu planı hazırlanmışdır. Əvvəlki illərdə olduğu kimi bu plan respublikanın müvafiq nazirliklərindən, təşkilatlardan və digər qurumlardan mütəxəssislərə olan ehtiyac barədə məlumatlara, təhsil müəssisələrinin təkliflərinə və əmək bazarının tələbatına uyğun müəyyənləşdirilmişdir. Planın layihəsi ali və orta ixtisas təhsili, iqtisadiyyat şöbələrində təhsil müəssisələrinin rəhbərləri ilə birgə geniş təhlil və müzakirə olunduqdan, habelə müvafiq nazirliklərlə razılaşdırıldıqdan sonra Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim olunmuş və 3 iyun 2008-ci il tarixli, 202s №-li qərarla təsdiq edilmişdir. Eyni zamanda ali təhsilin magistratura pilləsi üçün də qəbul planı hazırlanmışdır. Qəbul planı tərtib edilərkən bəzi ali məktəblərin mütəxəssis hazırlığı strukturuna ayrı-ayrı istiqamətlər üzrə yeni ixtisas və ixtisaslaşmalar da daxil edilmişdir. Ali məktəblər tərəfindən ali təhsilin strukturuna daxil olunmuş yeni istiqamətlər (ixtisas və ixtisaslaşmalar) üzrə tədris planları hazırlanıb təsdiq edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 yanvar 2008-ci il tarixli, 2643 №-li «Azərbaycan Respublikası ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında Sərəncamı»nın icrasını təmin etmək məqsədilə ölkə Prezidenti yanında Təhsil Komissiyasının qərarına əsasən yaradılmış işçi qrupu ilə birgə «Ali təhsilin bakalavr pilləsində ixtisasların (proqramların) siyahısı»nın yeni lahiyəsinin hazırlanması sahəsində geniş iş aparılmışdır. Belə ki, bu məqsədlə ABŞ-nin, bəzi Avropa ölkələrinin, Türkiyənin, Rusiya Federasiyasının, Orta Asiya respublikalarının və s. təcrübəsi öyrənilmiş, Təhsil Nazirliyində və ali məktəblərdə mütəxəssislərlə çoxsaylı görüşlər və müzakirələr təşkil edilmiş, hər bir fəaliyyət sahəsi üzrə mütəxəssislərlə fikir mübadiləsi aparılmış, müvafiq qərara uyğun olaraq mövcud klassifikator YUNESKO-nun və digər beynəlxalq qurumların qəbul etdiyi sənədlərə uyğunlaşdırılmışdır. Əvvəlki klassifikatordan fərqli olaraq bu siyahıda ixtisasların sayı 515-dən 148-ə endirilmiş, ixtisas qruplarının və ixtisasların, xüsusilə müəllimlik və mühəndislik ixtisaslarının adlarında dəqiqləşmələr aparılmışdır.

Layihə Təhsil Nazirliyinin 5 fevral 2008-ci il tarixli, 40-11-52/24 №-li məktubu ilə təsdiq üçün Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir.

Bakalavr pilləsinin yeni klassifikatorunun hazırlanması ilə əlaqədar olaraq «Magistr proqramlarının siyahısı»nın yenidən hazırlanması zərurəti yaranmışdır. Bu zərurəti nəzərə alaraq mütəxəssislərin iştirakı ilə siyahının ilkin variantının layihəsi hazırlanmış və nazirliyin 29 aprel 2008-ci il tarixli, 46-11-3518/17 №-li məktubu ilə müzakirə üçün ali məktəblərə göndərilmişdir. Layihə ali təhsil müəssisələrinin müvafiq struktur bölmələrində geniş müzakirə olunmuş, rəy və təkliflər bildirilmişdir. Ali məktəblərin təklifləri əsasında «Magistr proqramlarının siyahısı»nın yeni variantı hazırlanmış, rəy və təkliflər üçün yenidən ali məktəblərə göndərilmişdir.

Təhsil Nazirliyinin 18 aprel 2006-cı il tarixli, 251 №-li əmri ilə təsdiq olunmuş «Bakalavr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum Dövlət tələblərinin strukturu»na uyğun olaraq istiqamətlər (ixtisaslar) üzrə dövlət təhsil standartlarının hazırlanması işi davam etdirilmişdir. Belə ki, ali hərbi təhsil müəssisələri üçün «İİ030900-İnzibati ilarəetmə» istiqamətinin yeni standartı hazırlanmış və Təhsil Nazirliyinin 20 oktyabr 2008-ci il tarixli, 1156 №-li əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Şöbənin iş planına müvafiq olaraq «Magistr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum dövlət tələblərinin (istiqamətlər üzrə ali təhsilin dövlət standartının) strukturu»nun yeni layihəsi hazırlanmış və ali məktəblərin müzakirəsinə verilmişdir. Yeni strukturda ixtisaslaşma fənlərinin siyahısının və məcburi minimum məzmunun müəyyənləşdirilməsi magistr hazırlığı apararı ali məktəblərin səlahiyyətinə verilmiş, seçmə fənlərə ayrılan saatların miqdarı 35%-ə qədər artırılmış, magistr proqramlarının elmi-tədqiqat hissəsi üzrə bilik və bacarıqlara qoyulan tələblər, bu sahə üçün ayrılan saatların miqdarı müəyyən edilmişdir.

Eyni zamanda iş planına uyğun olaraq ali məktəblərin magistratura pilləsində tədrisin təşkili vəziyyəti öyrənilmişdir. Bu məqsədlə Təhsil Nazirliyinin 26 may 2008-ci il tarixli, 643 №-li əmri ilə

yaradılmış mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupu magistr hazırlığı aparılan ali məktəblərin magistratura pilləsində tədrisin təşkilinin monitorinqini keçirmişdir. Monitorinqin nəticələrinə dair müvafiq arayış hazırlanmışdır. Arayışdan məlum olur ki, ölkəmizin magistr hazırlığı aparılan ali məktəblərində mövcud normativ baza əsasında müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, magistr təhsil proqramlarına uyğun olaraq tədris plan və proqramları hazırlanmış, hər il magistrlik dissertasiyalarının mövzuları vaxtında təsdiq olunmuş, dissertasiyaların müdafiəsi üzrə ixtisaslaşdırılmış şuralar yaradılmış, fərdi planların yerinə yetirilməsinə, dissertasiyaların təqdim olunmasına və müdafiəsinə nəzarət edilmişdir. Bəzi ali məktəblərdə magistr hazırlığına xidmət edən yeni laboratoriyalar, tədris mərkəzləri, elektron kitabxanalar yaradılmışdır. Elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələrin təşkilində və aparılmasında müəyyən irəliləyişlər olmuşdur.

Bununla yanaşı magistratura pilləsində tədrisin təşkilində, qəbul planının müəyyənləşdirilməsində, fənn bölümləri üzrə saatların planlaşdırılmasında, dərş cədvəllərinin tərtibində və ondan istifadə olunmasında, fənn proqramlarının hazırlanmasında, mühazirələrin aparılmasında və s. bir sıra nöqsan, çatışmazlıqlara da yol verilmişdir.

İşçi qrupu qeyd olunanları nəzərə alaraq qısa zaman kəsiyində elmi-tədqiqat laboratoriyalarının müasir avadanlıqlarla təmin olunması, hər iki pilləni özündə əks etdirən vahid tədris kompleksinin hazırlanması, magistratura pilləsində də kredit sistemə keçid üçün müvafiq hazırlıq işlərinin aparılması, magistr hazırlığında AMEA-nın müvafiq elmi-tədqiqat institutlarının, yüksək texnologiyaya malik yerli və xarici şirkətlərin maddi-texniki bazası və kadr potensialından maksimum istifadə edilməsi, magistratura pilləsində seçmə fənlərə ayrılan saatlarının miqdarının artırılması, bakalavr və magistratura pillələrində tədrisin fasiləsiz idarə olunmasını təmin etmək məqsədilə mütəxəssis hazırlığının vahid tədris planı əsasında aparılmasını, magistrlərin xaric və bərpa olunması, akademik məzuniyyətə buraxılması və s. barədə müvafiq təkliflər hazırlamışdır.

Tələbələrin hazırlıq keyfiyyətinin, mənimsəmə səviyyəsinin, habelə semestr ərzində ayrı-ayrı fənn müəllimləri tərəfindən aparılan mühazirə, seminar və praktik məşğələlərin keyfiyyətinin, onların tələbələrə bilik vermə və qiymətləndirmə bacarığının semestr və yekun imtahanları vasitəsilə müəyyənləşdirildiyini nəzərə alaraq imtahan sessiyalarının təşkili və gedişi əvvəlki illərdə olduğu kimi 2008-ci ildə də diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Belə ki, 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyası dövründə Təhsil Nazirliyinin 19 dekabr 2007-ci il tarixli, 1265 №-li əmrinə uyğun olaraq nazirlikdə Mərkəzi Operativ Qərargah (MOQ), «Qaynar xətt», ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində müvafiq qərargahlar fəaliyyət göstərmiş, tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində obyektivliyin təmin olunması, yol verilmiş neqativ halların aradan qaldırılması istiqamətində müəyyən müsbət işlər görülmüşdür.

Belə ki, 31 mart 2008-ci il tarixində nazirlikdə ali təhsil müəssisələrinin tədris işləri üzrə prorektorlarının, Təhsil Nazirliyinin korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə işçi qrupuna daxil olan Qeyri Hökumət Təşkilatları (QHT) nümayəndələrinin iştirakı ilə 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyasının və bununla bağlı tələbələr arasında aparılmış sosioloji sorğuların nəticələri müzakirə edilmişdir. Məlum olmuşdur ki, Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan 20 ali təhsil müəssisəsinin əyani şöbələri üzrə 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahana sessiyasında 64469 nəfər tələbədən 63476-ı (98.4%) iştirak etmiş, 50276 nəfəri (78%) bütün imtahanlardan müvəffəq qiymət almışdır. İmtahanları əla qiymətlə başa vuran tələbələrin sayı 10395 nəfər (16.0%), əla və yaxşı qiymət alanların sayı 16101 nəfər (25.0%), qarışıq qiymət alanların sayı 23760 nəfər (36.8%) olmuşdur. İmtahanlarda qeyri-müvəffəq qiymət alanların sayı isə 13200 nəfər (20.5%) təşkil etmişdir.

Qeyri-dövlət təhsil müəssisələrində 18653 tələbədən imtahanlarda 16719 nəfər iştirak etmiş, onlardan 12124 nəfəri (65.1%) sessiyanı müvəffəqiyyətlə başa vurmuşdur. İmtahanları əla qiymətlərlə

başına vuran tələbələrin sayı 1320 (7.1%), əla və yaxşı qiymət alanlar 4246 (22.8%), qarışıq qiymət alanlar 6558 (35.2%), qeyri-müvəffəq qiymət alanlar isə 4595 nəfər (24.6%) olmuşdur.

Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin də 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyasının göstəriciləri təhlil edilərkən məlum olmuşdur ki, sessiyada 9406 nəfər tələbədən 7464-ü (79.3%) bütün imtahanlardan müvəffəq, 1848 nəfəri isə (19.6%) qeyri-müvəffəq qiymətlər almışdır.

Şöbənin iş planına uyğun olaraq 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyasında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən semestr imtahanlarının daha obyektiv və şəffaf keçirilməsi məqsədilə müəyyən fənlər üzrə tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi test vasitəsilə kompüterdən istifadə etməklə aparılmış və müsbət nəticələr əldə olunmuşdur.

2007/2008-ci tədris ilində ali təhsil müəssisələrində qış imtahan sessiyasının nəticələri barədə Təhsil nazirinin 10 aprel 2008-ci il tarixli, 434 №-li əmri olmuşdur. Həmin əmr icra üçün bütün ali məktəblərə göndərilmişdir.

Nazirliyin 21 may 2008-ci il tarixli, 590 №-li əmrinə əsasən yay imtahan sessiyası dövründə də bu iş davam etdirilmişdir.

Belə ki, nazirlikdə və bütün ali məktəblərdə qərarqahlar və qaynar xətlər təşkil olunmuş, aşkarlığı və şəffaflığı təmin etmək üçün imtahanların gedişi prosesinə kütləvi informasiya vasitələrinin (KİV) və bir sıra qeyri-hökumət təşkilatlarının (QHT) nümayəndələri cəlb olunmuşdur. Onlar imtahanlarda iştirak etmiş, tələbə və müəllimlərlə müsahibələr aparmış, imtahan sessiyasından sonra imtahan nəticələri əsasında sosioloji sorğular keçirmişlər. Bəlkə elə bunun nəticəsidir ki, yay imtahan sessiyası dövründə təhsil müəssisələrinin qərarqahlarına, Təhsil Nazirliyinin "Qaynar xətt"inə və internet saytına daxil olan müraciət və şikayətlərin sayı demək olar ki, 2 dəfəyə yaxın azalmışdır.

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan 20 ali təhsil müəssisəsinin əyani şöbələri üzrə 2007/2008-ci tədris ilinin yay imtahan sessiyasında 57169 nəfər tələbədən 56089-u (98,1%) iştirak etmiş, 45450 nəfəri (79,5%) bütün imtahanlardan müvəffəq qiymətlər almışdır. İmtahanları əla qiymətlə başa vuran tələbələrin sayı 9921 nəfər (17,3%), "əla" və "yaxşı" qiymət alanların sayı 13446 nəfər (23,5%), qarışıq qiymət alanların sayı isə 22083 nəfər (38,6%) olmuşdur. İmtahanlarda qeyri-müvəffəq qiymət alan tələbələrin sayı 10639 nəfər (18,6%) təşkil etmişdir. Beləliklə, müvəffəqiyyət göstəricisi 79,5%, keyfiyyət göstəricisi isə 41,0% olmuşdur. Bu göstəricilər 2007/2008-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyasının göstəriciləri ilə (müvəf. 78%, keyfiyyət 41,3%) müqayisə etdikdə məlum olmuşdur ki, yay imtahan sessiyasında müvəffəqiyyət göstəricisi artaraq 79,5% təşkil etmiş, keyfiyyət göstəricisi isə demək olar ki, eyni olmuşdur.

2006/2007-ci tədris ilindən respublikanın 10 ali məktəbində (BDU, ADİU, ADNA, AzMİU, AzTU, ADU, BSU, ADPU, AtibbU, ATU) bəzi ixtisaslar üzrə 2497 nəfər birinci kurs tələbəsini əhatə etməklə eksperiment şəklində tədrisin təşkilində kredit sisteminin tətbiqinə başlanmış, 2007/2008-ci tədris ilindən isə bu işin miqyası genişləndirilərək dörd ali məktəb (BMA, ADRA, AMK, AMİ) istisna olmaqla digər ali məktəbləri əhatə etmiş və bütün birinci kursun seçilmiş ixtisaslarında tətbiq olunmağa başlanmışdır. Bununla əlaqədar həm təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, həm də Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları müəllim və tələbələrlə çoxsaylı görüşlər keçirmiş, lazımı izahat işləri aparmış və metodiki köməkliklər göstərmişlər.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin də 2007/2008-ci tədris ilinin yay imtahan sessiyasının göstəriciləri təhlil edilmişdir. Məlum olmuşdur ki, sessiyada 7700 nəfər tələbədən 7492-i (97,3%) iştirak etmiş, 6314-ü (82,0%) bütün imtahanlardan müvəffəq qiymətlər almışdır. İmtahanları əla qiymətlə başa vuran tələbələrin sayı 904 (11,7%), "əla" və "yaxşı" qiymət alanların sayı 1876 (24,4%), qarışıq qiymət alanların sayı 3534 (54,9%), qeyri-müvəffəq qiymət alanların sayı isə 1178 nəfər (15,3 %) olmuşdur. 208 nəfər tələbə (2,7%) imtahanlarda iştirak etməmişdir.

Bu sistemlə təhsil alan və keçən tədris ilinin imtahan sessiyaları zamanı müxtəlif ali məktəblər üzrə bəzi fənlərdən akademik borcu qalan tələbələrdən bir çoxu həmin fənlər üzrə təkrar dinləmələr keçərək müsbət qiymətlər almış və müvafiq kreditləri toplamışlar (Məsələn BDU, AzDPU, ADU, AzDİU, AzTU).

Respublika üzrə ümumi və kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin 2007/2008-ci tədris ilinin yay imtahan sessiyasının nəticələri həmin tədris ilinin qış imtahan sessiyasının nəticələri ilə müqayisə edilmiş və məlum olmuşdur ki, yay imtahan sessiyasında respublika üzrə müvəffəqiyyət və keyfiyyət göstəriciləri cari ilin qış imtahan sessiyasının müvafiq göstəriciləri ilə (78,0% və 41,2%) müqayisədə nisbətən artaraq müvafiq olaraq 79,2% və 41,8% olmuş, kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin yay imtahan sessiyasının göstəriciləri isə əksinə qış imtahan sessiyasının nəticələrinə nisbətən (müv. 90,0%, key. 39,2%) azalaraq müvəffəqiyyət 78,0%, keyfiyyət 35,5% təşkil etmişdir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ADPU-da 2007/2008-ci tədris ilinin yay imtahan sessiyasında da tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi test vasitəsilə kompüterdən istifadə etməklə aparılmışdır. Belə ki, yay imtahan sessiyasında əyani şöbə üzrə bütün 4-cü kurs tələbələrinin semestr imtahanları və yekun dövlət attestasiyası İKT vasitəsilə qəbul edilmiş və müsbət nəticələr alınmışdır.

Bununla yanaşı təhsil müəssisələrindən alınmış təkliflər (hər istiqamət üzrə 3 nəfər namizəd olmaqla) əsasında Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmrləri ilə hər bir ali məktəbin bakalavr pilləsi üzrə dövlət attestasiya komissiyalarının, magistratura pilləsi üzrə ixtisaslaşdırılmış Elmi şuraların sədrləri təsdiq olunmuş və bunun əsasında ali məktəblərdə komissiya və şuraların tərkibi formalaşdırılmışdır.

2008-ci ildə nazirliyin əməkdaşları ilə yanaşı ali məktəblər tərəfindən də həm imtahan sessiyalarının, həm də tələbələrin dövlət attestasiyaları və dissertasiya müdafiələrinin monitoringi davam etdirilmiş, müvafiq ümumiləşmələr aparılmışdır.

Bir məsələni də qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizin ali təhsil müəssisələrində tədrisin təşkilində kredit sisteminin tətbiq olunması ilə bağlı müvafiq hüquqi-normativ bazanın yeniləşməsinə zərurət yaranmışdır. Bu məqsədlə Təhsil Nazirliyinin 18 fevral 2008-ci il tarixli, 215 №-li əmri ilə mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupları təşkil olunmuşdur. İşçi qruplarının qarşısında «Tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsinin çoxballı sistemi haqqında», «Ali məktəblərin kurs imtahanları və məqbulları haqqında», «Ali təhsil müəssisələri tələbələrinin köçürülməsi, tələbələr sırasından xaric edilməsi və bərpa olunması, akademik məzuniyyət alması və təkrar kursda saxlanması haqqında» əsasnamələrin kredit sisteminə uyğunlaşdırılması məqsədi qoyulmuşdur.

İşçi qrupları həmin sənədləri dərinlən təhlil etmiş, ali məktəb mütəxəssisləri ilə müzakirələr aparmış nəticədə kredit sisteminin tələblərinə uyğun aşağıdakı sənədləri hazırlamışlar:

- «Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi haqqında müvəqqəti əsasnamə» (Təhsil Nazirliyinin 11 sentyabr 2008-ci il tarixli, 1060 №-li əmri ilə təsdiq olunub)
- «Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin fənlər üzrə imtahanları haqqında əsasnamə» (Təhsil Nazirliyinin 14.09.2008-ci il tarixli, 1059 №-li əmri ilə təsdiq olunub)
- «Tələbələrin köçürülməsi, ixtisası dəyişməsi, bərpa olunması və akademik məzuniyyət alması» ilə bağlı Təhsil Nazirliyinin 16 iyul 2008-ci il tarixli, 46-11-5282/17 №-li təlimatı məktubu.

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 16 yanvar 2006-cı il tarixli, 15 №-li əmri ilə təsdiq olunmuş «Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində 2006-2010-cu illərdə Boloniya Bəyannaməsinin müddələrinin həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planı»na uyğun olaraq bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Bu tədbirlərin nəticəsi olaraq «Boloniya prosesi çərçivəsində ali təhsil sahəsində aparılan islahatlar haqqında Azərbaycan Respublikasının Milli hesabatı (2007-2009-cu illər üzrə)» hazırlanmış və Avropa Şurasına təqdim olunmuşdur. Hesabatda Boloniya prosesinə qoşulması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilmiş əsas islahatlar və tədbirlər, əməkdaşlıq məsələləri, ali təhsilin birinci və ikinci pillələrinin tətbiqi mərhələləri, ali təhsilin üçüncü pilləsinin tətbiqi, ali təhsil və tədqiqat arasında əlaqə, növbəti pilləyə keçid və qəbul olunma, məzunların işlə təmin edilməsi - iş verənlərlə əməkdaşlıq, ixtisas dərəcələri üzrə milli strukturun həyata keçirilməsi, Avropa ali təhsil məkanında keyfiyyətin təmin olunması üzrə standartlar və qaydaların (ESG) yerinə yetirilməsi, ESG fonunda keyfiyyətin təmin olunması sisteminə baxış və onun həyata keçirilməsinə milli dəstək, ali təhsil müəssisələrində daxili keyfiyyətin təmin olunması, keyfiyyətin təmin edilməsi üzrə xarici qiymətləndirmə sistemi, diploma əlavənin tətbiqi, diplomların tanınması üzrə Lissabon tanınma konvensiyası prinsiplərinin milli səviyyədə tətbiqi, ECTS-nin (Avropa kredit transferi sistemi) tətbiqi, ömür boyu təhsil, münasib təhsil imkanları, birgə dərəcələrin hazırlanması və tanınması, tələbə və təhsil işçilərinin mobilliyi qarşısında duran maneələrin aradan qaldırılması, yardım və qrantlar, beynəlxalq əməkdaşlıq, habelə ali təhsil qarşısında duran əsas vəzifələr öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə təsdiq olunmuş «Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiyası və akkreditasiyası haqqında Əsasnamə»yə, habelə «Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiya və akkreditasiyasının keçirilməsinə dair tələblər və meyarlar»a əsaslanaraq 2008-ci ildə attestasiya və akkreditasiyası keçiriləcək ali təhsil müəssisələrinin qrafiki tərtib və təsdiq olunmuşdur. Akkreditasiya olunacaq təhsil müəssisələrinə xəbərdarlıq məktubu göndərilmiş, ayrı-ayrı ali məktəblərin attestasiyasını aparmaq üçün komissiyalar yaradılmış, ali məktəblərdən attestasiyaya dair sənədlərin və özünütəhlil hesabatlarının nazirliyə təqdim olunması və onların komissiyaya üzvləri tərəfindən təhlili təşkil edilmiş, tələbələrin müvafiq istiqamət (ixtisas) üzrə hazırlıq (bilik) səviyyəsini müəyyənləşdirmək məqsədilə çoxvariantlı suallar və test tapşırıqları tərtib olunmuşdur. Həmin test tapşırıqları əsasında sonuncu kurs tələbələrinin bilik səviyyələri yoxlanılmış, ali məktəblərin struktur bölmələrində monitorinqlər aparılmış və müvafiq arayışlar hazırlanaraq Təhsil Nazirliyinin Akkreditasiya Komissiyasına təqdim olunmuşdur.

2008-ci ildə 7 ali məktəb - Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Bakı Slavyan Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Ali İctimai-Siyasi Universitet, Qafqaz və Asiya Universitetləri Təhsil Nazirliyinin yaratdığı səlahiyyətli komissiyalar tərəfindən akkreditasiyadan keçirilmişdir. Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin attestasiyası başa çatdırılmışdır. Bu günlərdə müvafiq sənədlər hazırlanaraq nazirliyin akkreditasiya komissiyasına təqdim olunacaqdır. Bununla yanaşı təsdiq olunmuş qrafikdə nəzərdə tutulan digər ali məktəblərdə də (Məsələn, Gəncə Dövlət Universitetində, Sumqayıt Dövlət Universitetində, Azərbaycan Dillər Universitetində) attestasiya və akkreditasiya keçirmək məqsədilə hazırlıq işləri aparılmışdır.

Şöbənin əməkdaşları xarici ölkələrin ali təhsil sahəsində verdiyi ixtisasların tanınması və xarici dövlətdə alınmış təhsilin Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan təhsil standartlarına uyğunluğunun müəyyən edilməsi (nostrifikasiyası) prosedurunun həyata keçirilməsinə nəzarət məqsədilə Təhsil Nazirinin yanında yaradılmış Daimi Komissiyanın işində yaxından iştirak etmişlər.

Boloniya bəyannaməsinin əsas müddəalarından biri də tələbələrə diploma əlavənin verilməsidir. Bununla bağlı Avropa Şurası, Avropa Komissiyası və YUNESKO/CEPES-in yaratdığı birgə işçi qrupu tərəfindən qeyd olunan sənədin nümunəsi hazırlanmışdır. Azərbaycan Respublikasının bu prosese qoşulduğunu nəzərə alaraq Təhsil Nazirliyində də mütəxəssislərin iştirakı ilə həmin model əsasında «Ali təhsil haqqında (bakalvr/magistr) diploma əlavənin nümunəsi» hazırlanmış və nazirliyin 8 avqust 2008-ci il tarixli, 990 №-li əmri ilə təsdiq olunmuşdur.

Əvvəlki «Diploma əlavə»dən fərqli olaraq yeni nümunəvi modeldə ixtisas dərəcəsinə alan şəxs, ixtisas dərəcəsi, onun səviyyəsi, funksiyaları təhsilin məzmunu və alınan nəticələr, milli təhsil sistemi haqqında məlumatlar verilmişdir. Eyni zamanda ilk dəfə olaraq diploma əlavə formasının müvafiq model əsasında hər bir ali məktəb tərəfindən hazırlanması, tətbiqi və tələbələrin istəyi ilə verilməsi (pulsuz) nəzərdə tutulmuşdur.

Ali təhsil sistemində ciddi problemlərdən biri də müəllim hazırlığı ilə bağlıdır. Müəllim hazırlığını təmin edən tədris plan və proqramları elə qurulmuşdur ki, tələbələr daha çox nəzəri məlumatlarla yüklənir, təcrübi bacarıqlar və vərdişlərin aşılmasına lazımi diqqət yetirilmir. Çoxsaylı faktlar göstərir ki, diplom alıb müəllimliyə başlayan məzunlar pedaqoji-psixoloji məsələlər, müasir təlim texnologiyaları barədə zəruri məlumatlara malik olmurlar.

Ona görə də müəllim hazırlığı məsələsi əvvəlki illərdə olduğu kimi 2008-ci ildə də diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Belə ki, Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunmuş «2008-2015-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının konsepsiya və strategiyasının həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər planı»na uyğun olaraq ixtisas siyahılarında yeniləşmələr aparılmış, pedaqoji ixtisaslar üzrə tələbə qəbulu planlaşdırılarkən yerlərdə aparılan monitorinqin (müəllimlərə olan tələbatın öyrənilməsi, proqnozlaşdırılması, məzunların işlə təmin olunması ilə bağlı) nəticələri nəzərə alınmış, müəllim hazırlığı aparılan təhsil müəssisələrində attestasiya və akkreditasiya prosedurları mütəmadi olaraq davam etdirilmiş, müəllim hazırlığında İKT-nin, yeni təlim üsulları və texnologiyalarının tətbiqi ilə bağlı hazırlıq işləri aparılmış, müəllim hazırlığını təmin edən kurikulumlara (Məsələn, «İbtidai təhsilin pedaqogikası və metodikası» ixtisası üzrə) «Təhsilin əsasları» fənni daxil edilmiş, yeni tətbiq olunan kurikulumların monitorinqinin keçirilməsinə başlanılmışdır.

Eyni zamanda müvafiq tədbirlər planına uyğun olaraq Təhsil Nazirliyinin 4 mart 2008-ci il tarixli, 298 №-li əmri ilə nazirliyin yanında ictimai əsaslarla müstəqil fəaliyyət göstərən məşvərətçi qurum-«Fasiləsiz pedaqoji təhsil üzrə koordinasiya şurası» yaradılmış və onun Əsasnaməsi təsdiq edilmişdir. Şuranın artıq iki iclası keçirilmişdir. Bu iclaslarda Koordinasiya Şurasının strukturu müəyyənləşdirilmiş və 4 alt qrup («Ümumtəhsil məktəblərində peşəyönümü məsələləri», «Müəllimlərin peşə hazırlığının qiymətləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi», «İlkin müəllim hazırlığı», «Əlavə pedaqoji təhsil», «Pedaqoji təhsilin idarə edilməsi») yaradılmışdır.

Hesabat ilində Dünya Bankı ilə birgə həyata keçirilən Təhsil Sektorunun İnkişaf Layihəsinin (TSİL) «Müəllim hazırlığı alt komponenti daxilində», «Azərbaycan Respublikasında ali təhsilin bakalvr pilləsində ibtidai sinif müəllimlərinin hazırlığı üzrə çərçivə kurikulumu»nun hazırlanması planlaşdırılmışdır. Bununla bağlı Təhsil Nazirliyi tərəfindən mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupu yaradılmış, milli və beynəlxalq məsləhətçilər müəyyənləşdirilmişdir.

İşçi qrupu respublikada ibtidai sinif müəllimi hazırlığı üzrə mövcud vəziyyətin monitorinqini keçirmiş, seminar və treninqlər təşkil etmiş və Nazirlər Kabinetinin 30 oktyabr 2006-cı il tarixli qərarı ilə təsdiq olunmuş «Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsilin konsepsiyasına («Milli Kurikulum»)a uyğun olaraq «Azərbaycan Respublikasında ali təhsilin bakalvr pilləsində ibtidai sinif müəllimlərinin hazırlığı üzrə çərçivə kurikulumu»nun və müvafiq 10 fənn üzrə kurikulumların layihələrini hazırlamışdır. Həmin sənəd ictimai rəyə verilmiş və alınan təkliflər əsasında onların son variantı hazırlanmışdır. Son variant müvafiq beynəlxalq qurumlar tərəfindən müsbət qiymətləndirilmişdir.

Çərçivə kurikulumu Təhsil Nazirliyinin 1 sentyabr 2008-ci il tarixli, 1024 №-li əmri ilə təsdiq edilmişdir. Həmin əmrə əsasən kurikulumun eksperiment şəklində tətbiqi üçün 3 pilot ali təhsil müəssisəsi (Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti və Azərbaycan Müəllimlər İnstitutu) müəyyənləşdirilmişdir.

Təhsil Nazirliyinin 1 sentyabr 2008-ci il tarixli, 1023 №-li əmrinə əsasən «Çərçivə kurrikulumu»na daxil edilmiş fənləri tədris edəcək 83 nəfər professor-müəllim heyəti üçün 10 fənn üzrə («Təhsilin əsasları», «Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası», «Ana dili və onun tədrisi metodikası», «Riyaziyyatın ibtidai kursunun nəzəri əsasları», «Riyaziyyatın ibtidai kursunun tədrisi metodikası», «Fizika və onun tədrisi metodikası», «Musiqi və musiqinin tədrisi metodikası», «İnformatika və onun tədrisi metodikası», «Təsviri sənət», «Xarici dil», «Texnologiya») yeni kurrikulumlar əsasında trening keçirilmişdir. Treningdə ibtidai sinif müəllimlərinin hazırlığı üzrə çərçivə kurrikulumunun struktur və əsas xarakterik xüsusiyyətləri, çərçivə kurrikulumunun təhlili: ümumi təlim nəticələri və onların müəllimlər üçün kompetensiyalarla əlaqəsi, təlim strategiyaları, monitorinq və qiymətləndirmə məsələləri və s. geniş müzakirə olunmuş, fənn müəllimlərinə faydalı məsləhətlər verilmişdir.

Artıq 2008/2009-cu tədris ilində pilot ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunmuş tələbələrin tədrisinin müvafiq kurrikulum əsasında həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

2008-ci ildə Dünya Bankının dəstəyi ilə həyata keçirilən TSİL-in müəllim hazırlığı alt komponenti çərçivəsində «Təhsilin əsasları» fənni üzrə dərslərin hazırlanması işləri başa çatmış və onun başlanılmışdır.

«Təhsilin əsasları» fənninin pilot ali məktəblərdə tətbiqini təmin etmək məqsədilə bu fənni tədris edəcək 50 nəfər müəllim üçün trening keçirilmişdir.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyinin Kollegiyasında aşağıdakı 3 məsələnin müzakirəsi nəzərdə tutulmuşdu:

1. Ali təhsil müəssisələrində istehsalat (pedaqoji) təcrübəsinin təşkili: mövcud vəziyyət, problemlər və onların həlli yolları;
2. Ali təhsil müəssisələrində təlim prosesinin tədris-metodiki sənədlərlə təminatının vəziyyəti barədə;
3. Ali təhsil müəssisələrində kredit sisteminin tətbiqi ilə bağlı monitorinqin nəticələri barədə.

Birinci məsələ ilə bağlı Təhsil Nazirliyinin 18 fevral 2008-ci il tarixli, 216 №-li əmri ilə işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupu ali təhsil müəssisələri tələbələrinin istehsalat təcrübələrinin təşkilinin və keçirilməsinin monitorinqini aparmışdır. Monitorinqin nəticələri 19 dekabr 2008-ci il tarixdə nazirliyin Kollegiyasında geniş müzakirə olunmuşdur. Kollegiya qeyd etmişdir ki, ali məktəblər tərəfindən təcrübənin təşkili və keçirilməsi sahəsində müəyyən müsbət işlər görülür. Belə ki, bir çox ali məktəblər tədris planlarına uyğun olaraq təcrübələrin keçirilmə vaxtını və müddətini dəqiqləşdirir, təcrübə keçiriləcək müəssisələri müəyyənləşdirir, onlarla müqavilələr bağlayır, müvafiq tövsiyələr hazırlayır, xüsusi formalar üzrə tələbələrdən hesabatlar qəbul edir, konfranslar təşkil edir, yekun seminarlar keçirirlər və s. Lakin bununla yanaşı bir sıra təhsil müəssisələri tərəfindən təcrübənin təşkili, müəssisə, idarə və təşkilatlarla müqavilələrin bağlanması və onların həyata keçirilməsi məsələləri tələb olunan səviyyədə qurulmamışdır. Bəzi bağlanan müqavilələrdə təcrübə keçənlərin ümumi sayı qeyd olunmur, müəssisənin nə qədər təcrübəçi qəbul edə bilmə imkanları haqqında məlumat verilmir, tərəflərin öhdəlikləri ətraflı şərh edilmir və müvafiq bəndlərdə təcrübə zamanı təcrübəçilərin işə götürülməsi, vakant yerlərin tələbələrə iş yeri kimi müəyyən edilməsi barədə heç bir məlumat göstərilir. Tələbələrin təcrübəyə göndərilməsində, təcrübə yerlərinin müəyyənləşdirilməsində, təcrübə rəhbərlərinin təyin edilməsində, əməllərin hazırlanmasında müəyyən nöqsanlara yol verilir. Bir sıra ali məktəblərdə təcrübə rəhbərlərinin hesabatları və məlumatları Elmi Şurada, kafedralarda az dinlənilir, bəzi hallarda müzakirələr səthi xarakter daşıyır. Elmi Şuraların iclaslarında təcrübə ilə bağlı qəbul edilmiş qərarların icrası vaxtında yoxlanılmır və s.

Kollegiya onu da qeyd etmişdir ki, ali təhsil müəssisələrində bütün növ təcrübələrin keçirilməsində nöqsanların yaranması səbəblərindən biri mövcud hüquqi-normativ sənədlərin müasir

dövrün tələbləri ilə uzlaşmaması olmuşdur. Bunu nəzərə alaraq Təhsil Nazirliyinin mütəxəssislərdən ibarət işçi qrupu tərəfindən «Ali (orta ixtisas) təhsil müəssisələri tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübələrin keçirilməsi haqqında Əsasnamə» layihəsi hazırlanmış və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 19 sentyabr 2008-ci il tarixli, 221 №-li qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

Əsasnamədə təcrübə ilə bağlı tərəflərin məsuliyyət və öhdəlikləri, təcrübə keçən tələbələrin və onlara rəhbərlik edən müəllimlərin vəzifələri, təcrübənin keçirilməsi üçün maliyyə mexanizminin müəyyənləşdirilməsi, pedaqoji təcrübəyə ayrılan saatların həcmi və s. bu kimi müddəalar öz əksini tapmışdır.

Kollegiya qərarında istehsalat (pedaqoji) təcrübəsi sahəsində görülmüş işlər qənaətbəxş hesab olunmuş, hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən mövcud əsasnaməyə və təhsil müəssisəsinin profilinə uyğun təcrübələrin keçirilməsinə dair qaydaların hazırlanması, beynəlxalq təcrübə baxımından ixtisas təcrübələrinə ayrılan saatların miqdarının artırılması, bir çox istehsal sahələrinin regionlarda yerləşdiyini nəzərə alaraq və hazırlanan mütəxəssislərin həmin istehsal sahələrinə istiqamətləndirilməsi məqsədilə təcrübənin bu regionlarda keçirilməsi və onun maliyyə dəstəyini yaradan mexanizmin hazırlanması, orta ümumtəhsil məktəblərində tələbələrin təcrübə keçmələrini tənzimləmək məqsədilə pedaqoji kadr hazırlayan hər bir ali təhsil müəssisəsi üçün yerləşdiyi əraziyə yaxın baza ümumtəhsil məktəbi müəyyənləşdirilməsi, tələbələrin təcrübə keçdikləri müəssisə və təşkilatlarda vakant iş yerlərinə müvəqqəti işə götürülməsi və onlara əmək haqqının verilməsi məsələsinə baxılması və s. barədə ali məktəb rəhbərlərinə tapşırıqlar verilmişdir.

Kollegiyada müzakirəsi nəzərdə tutulan ikinci məsələ («Ali məktəblərdə təlim prosesinin tədris-metodiki təminatının vəziyyəti barədə») ilə bağlı Təhsil Nazirliyinin 4 mart 2008-ci il tarixli, 305 №-li əmrinə əsasən işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupu bütün dövlət və qeyri-dövlət ali təhsil müəssisələrində olmuş, monitorinqlər aparılmışdır. Monitorinqlərin nəticələri əsasında müvafiq arayış hazırlanmışdır. Arayışda qeyd olunur ki, bəzi ali məktəblərdə tədris prosesinin və mütəxəssis hazırlığının keyfiyyətinin elmi cəhətdən əsaslandırılmış meyarları işlənilib hazırlanmış və tətbiq olunmağa başlanmışdır. Tələbələrin hər semestrin sonunda cari attestasiyası keçirilmiş, onların mənimsəməsinə nəzarətin gedişi və yekunları təhlil olunmuşdur. Yeni texnologiyaların işlənilməsinə başlanılmış, onlardan təlim prosesində istifadə edilməsi üçün hazırlıq işləri aparılmışdır. Açıq dərslərin keçirilməsi və onun nəticələrinin qiymətləndirilməsi isqamətində müəyyən işlər görülmüşdür. Təlim prosesində İKT-dən istifadə olunması, mütəxəssis hazırlığının keyfiyyətinin yüksəldilməsi üzrə qabaqcıl təcrübənin öyrənilib yayılması ilə bağlı müəyyən hazırlıq işləri aparılmışdır.

Təlim-tərbiyə prosesinin məzmununun və təşkilinin təkmilləşdirilməsinə kompleks yanaşmaya dair məsələlərin həllində tədris-metodiki işlərin rolu gücləndirilmişdir.

Fundamental və ümumpeşə fənləri üzrə fasiləsiz mütəxəssis hazırlığının planı və proqramları tərtib olunmuşdur. Mühazirə, seminar, laborator məşğələlərinin keçirilməsinə, kurs və diplom layihələri və işlərinin yerinə yetirilməsinə, tələbələrin istehsalat təcrübələrinin təşkilinə dair metodiki göstərişlərin hazırlanmasına başlanılmışdır. Təlim metodikasının təkmilləşdirilməsi işində yüksək ixtisaslı professor və müəllimlərin qüvvəsini özündə birləşdirən ali məktəb metodşuralarının fəaliyyəti yaxşılaşdırılmışdır. Bir sıra ali təhsil müəssisələrində tədris-metodiki materialların, o cümlədən tədris ədəbiyyatının hazırlanması və nəşrinin perspektiv planlaşdırılması həyata keçirilmişdir. Tədris-metodiki işlərin əlaqələndirilməsində ixtisas kafedralarının rolunun gücləndirilməsi üzrə tədbirlər görülür.

Eyni zamanda arayışda qeyd olunur ki, bütün bu nailiyyətlərlə yanaşı ali məktəblərdə tədris-metodiki işlərin səviyyəsi hələ də təlim-tərbiyə prosesi qarşısında qoyulan vəzifələrə tam cavab vermir. Belə ki, bir sıra ali təhsil müəssisələrində əsas tədris-metodiki sənəd hesab olunan fənlərin işçi tədris proqramlarının keyfiyyətlə tərtib olunmasına lazımi diqqət yetirilmir. Bu proqramlarda məqsədyönlü ardıcılığın gözlənilməsi təmin olunmur, onlarda elmin, qabaqcıl təcrübənin nəticələri heç də həmişə

operativ şəkildə öz əksini tapmır, tədris məşğələlərinin ayrı-ayrı növləri üzrə tədris materialının rasionallıq bölgüsü aparılmır. Bir çox hallarda işçi proqramlarında köhnə tədris ədəbiyyatlarına istinad olunur, həmin sənəddə təlim prosesində istifadə edilən texniki və informasiya texnologiyaları göstərilir.

Bir sıra ali məktəblərdə müəllimlərin tədris-metodiki işlərinin planlaşdırılmasına rəhbərlik zəifdir, tədris-metodiki sənədləşmənin keyfiyyətinin ekspertizası və müzakirəsi keçirilmir. İxtisas və fənlər kəsiyində təlim-tərbiyə prosesinin tədris-metodiki sənədlərlə və tədris ədəbiyyatı ilə təminatının tam həcmdə təhlili aparılmır. Bir çox ali məktəblərdə hələ də tələbələrin, xüsusilə istehsalatdan ayrılmadan təhsil alanların müstəqil işlərinin tədris-metodiki təminatının sistemi yaradılmamışdır.

Bəzi ali təhsil müəssisələrində tədris-metodiki işdə formalizm hallarına yol verilir.

Ali məktəblərdə təlim prosesinin tədris-metodiki sənədlərlə təminatını təkmilləşdirmək məqsədilə arayışda təklif olunur ki:

- fənlər haqqında məlumatın (sillabusun), tədris-metodiki komplekslərin və fənlər üzrə mühazirə, seminar və s. məşğələlər üçün elektron versiyalar işlənilib hazırlanması təmin edilsin;
- tələbələrin tədris-metodiki vəsaitlərdən geniş istifadə etməsi və təlim prosesinə yeni texnologiyaların tətbiqi təmin olunsun;
- tələbələrin dərscənkənar sərbəst işləmələri üçün şərait yaradılsın;
- müasir tələblərlə cavab verməyən tədris-metodiki sənədlər yenidən işlənilsin, tələbələr tədris planlarında nəzərdə tutulan hər bir fənn üzrə latın qrafikası ilə çap edilmiş dərslik və dərs vəsaitləri ilə təmin olunsun;
- təlim prosesinin tədris-metodiki sənədlərlə təminatı üzrə ali məktəblər arasında vaxtaşırı təcrübə mübadiləsi aparılsın;
- professor-müəllim heyətinin hər bir üzvünə kompüterdən istifadə etmək bacarığı aşılansın;
- tədris prosesi İKT vasitələri ilə təmin olunsun və bu sahədə təcrübəsi olan mütəxəssislərin ali məktəblərə cəlb edilməsi üçün müvafiq tədbirlər görülsün.

Kollegiyada müzakirəsi nəzərdə tutulan üçüncü məsələ («Ali təhsil müəssisələrində kredit sisteminin tətbiqi ilə bağlı monitorinqin nəticələri barədə») ilə əlaqədar Təhsil Nazirliyinin 16 oktyabr 2008-ci il tarixli, 1146 №-li əmrinə əsasən işçi qrupu yaradılmışdır. İşçi qrupu ali məktəblərdə kredit sisteminin tətbiqinin monitorinqini aparmışdır. Monitorinqin nəticələri barədə müvafiq arayış hazırlanmışdır.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi 2008/2009-cu tədris ilində də ölkə prezidenti cənab İlham Əliyevin 8 sentyabr 2008-ci il tarixli, 3032 №-li «2008/2009-cu tədris ilində Azərbaycan Respublikasının ali məktəblərinə daxil olmuş tələbələrə Prezident təqaüdünün verilməsi haqqında» sərəncamı olmuşdur. Həmin sərəncama uyğun olaraq 9 ali məktəb (Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası-12, Bakı Dövlət Universiteti-23, Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası-25, Azərbaycan Tibb Universiteti-26, Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialı-2, «Qafqaz» Universiteti-9, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti-3, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti-1, Azərbaycan Polis Akademiyası-1) üzrə 102 nəfər tələbəyə Prezident təqaüdünün verilməsi barədə nazirliyin 30 oktyabr 2007-ci il tarixli, 1113 №-li əmri olmuş və həmin əmr icra üçün müvafiq ali təhsil müəssisələrinə göndərilmişdir.

Bununla yanaşı 2008-ci ilin qış və yay imtahan sessiyalarında yuxarı kurslarda təhsil alan Prezident təqaüddülərinin müvəffəqiyyət göstəricələri barədə ali məktəblərin təklifləri alınmış və təqaüdün verilməsinin davam etdirilməsi nazirliyin müvafiq əmrləri ilə rəsmiləşdirilmişdir.

Şöbənin iş planına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin «Şəffaflığın artırılması və korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiya»nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Fəaliyyət Planında (2007-2011-ci illərdə) ali və orta ixtisas təhsili sahəsində nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi sahəsində də müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, Təhsil Nazirliyinin korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə işçi qrupuna daxil olan Qeyri hökumət təşkilatları (QHT) nümayəndələrinin iştirakı ilə qış imtahan sessiyasının nəticələri üzrə tələbələr arasında anonim anket sorğusu keçirilmişdir. Sorğu Bakı, Gəncə, Mingəçevir şəhərləri üzrə 10 dövlət ali təhsil müəssisəsinin bakalavr pilləsində əyani təhsil alan 821 tələbəni əhatə etmişdir. Anket sorğusunda tələbələrin ödədikləri qeyri-rəsmi ödənişlər, ödəniş həcmi, bu hallarla rastlaşma riski, forması, buna vadar edən amillər və s. bu tipli müxtəlif suallar qoyulmuşdur.

Respondentlərdən 24.8%-i qeyri-rəsmi ödəniş etdiklərini bildirmiş, 75.2% tələbə isə «etməmişəm» cavabını vermişdir. 51.2% respondent onları qeyri-rəsmi ödənişlər etməyə vadar edən amil kimi tələbənin fənni öyrənmək istəməməsini göstərmişdir.

Sorğuda iştirak edənlərin 38.4%-i qeyri-rəsmi ödənişlərin təhsilə mənfi təsir göstərdiyini, 31.1%-i təhsilin keyfiyyətini aşağı saldığını, 23.8%-i biliyin qiymətləndirilməsində subyektiv amillərin rol oynamasını, 33.1%-i normal təhsil üçün stimulaşdırılmamasını bildirmişlər.

Tədris ili ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə işçi qrupunun üzvü (Ə.İmanov) tərəfindən Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunda ali və orta ixtisas məktəb müəllimləri, yerli təhsil idarəetmə işçiləri üçün təşkil edilmiş kurslarda 6 saatlıq xüsusi proqram əsasında məşğələlər keçirilmişdir.

Şəffaflıq Azərbaycan, Korrupsiyaya qarşı mübarizə fondu, Müasir təhsil və tədrisə yardım mərkəzləri ilə birgə keçirilən tədbirlər mütəmadi xarakter almışdır. Belə ki, qış imtahan sessiyası dövründə ali təhsil müəssisələrinin tələbələri arasında 5 min nüsxə olmaqla fleyerlər (təbliğat açıqlamaları) paylanmışdır. Həmin vərəqlərin üzərində «Tələbə rüşvət vermə! Bu qaynar xətlərə zəng vur! Sizin anonimliyiniz qorunacaqdır!» çağırışı, Təhsil Nazirliyinin «Qaynar xətt» nömrələri və Şəffaflıq Azərbaycan təşkilatının Bakı və digər şəhərlərdəki ofislərinin telefon nömrələri, habelə müvafiq ilin təqvimini yerləşdirilmişdir. Növbəti qış imtahan sessiyası ilə əlaqədar belə materiallar hazırlanmış və hazırda antikorrupsiya həftəliyi çərçivəsində ali təhsil müəssisələrində tələbələrə paylanılır.

Hesabat dövründə korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə çap olunmuş vəsaitlərin («Təhsildə antikorrupsiya tədrisi metodikası» Litva Respublikasının təcrübəsi əsasında, tərcümə, «Korrupsion məktəblər, korrupsion universitetlər: Nə etmək olar?» YUNESKO-nun Təhsilin Planlaşdırılması Beynəlxalq İnstitutunun nəşrindən tərcümə) təqdimatı keçirilmişdir.

Təhsil Nazirliyinin 28 dekabr 07-ci il tarixli, 48-11-7635/16 nömrəli rəziliq məktubu ilə nazirliyin korrupsiyaya qarşı mübarizə qrupuna daxil olan QHT-lərin Fəaliyyət planına uyğun olaraq təhsil müəssisələrində Milli Strategiyanın tələblərinə uyğun şəffaflığın artırılması istiqamətində seminarların aparılmasına icazə verilmişdir. Respublikanın bütün regionlarını əhatə edən seminarlar keçirilmişdir.

Bununla yanaşı Azərbaycan Respublikasının İnsan hüquqlarının müdafiəsi üzrə müvəkkili - OMBUDSMAN-ın təşkil etdiyi seminar və dəyirmi masalarda Nazirliyin əməkdaşları müntəzəm olaraq iştirak etmişlər.

Təhsil Nazirliyinin əməkdaşları korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Milli Strategiyanın həyata keçirilməsi sahəsində məlumatlandırma işini KİV vasitəsilə də müntəzəm həyata keçirir. Belə ki, il ərzində nazirlik nümayəndələri (F.Qədərov, Ə.İmanov) mövzu ilə əlaqədar bir sıra tok-şoularda iştirak etmişlər. Qış və yay imtahan sessiyaları dövründə «Qaynar xəttin» fəaliyyəti ilə əlaqədar bir neçə radio və televiziya çıxışı təşkil olunmuşdur (AzTV, ANS və ANS ÇM-də).

Təhsil Nazirliyində yaradılmış işçi qrupu bütün ictimai təşkilatlar üçün açıq elan edilmişdir. 2008-ci ilin noyabr ayında «CLED» Yeri İqtisad İnkişaf Mərkəzinin ABŞ səfirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirdiyi layihə əsasında istehsal olunan «Sonrakı peşmançılıq» satirik bədii filiminin nazirlik tərəfindən ali məktəb rəhbərləri ilə birgə təqdimatının keçirilməsi məqsədmüvafiq sayılmış, eyni zamanda filimin nümayişi məqsədlə İctimai Televiziyaya məktub göndərilmişdir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, «Milli Strategiyanın» icrasına dair Nazirliyin fəaliyyət planı Beynəlxalq Təşkilatlar tərəfindən bəyənilməsi üçün Beynəlxalq Şəffaflıq təşkilatı işçi qrupunun üzvü, şöbənin əməkdaşı Ə.İmanovu cari ilin oktyabr-noyabr aylarında Yunanıstanda keçiriləcək 13-cü Beynəlxalq Antikorrupsiya Konfransına dəvət etmişdir.

2008-ci ildə dövlət və inkişaf proqramlarının hazırlanması sahəsində də müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 yanvar 2008-ci il tarixli, 2643 №-li «Azərbaycan Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin Avropa ali təhsil məkanına inteqrasiyası ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında sərəncamı»nın icrasını təmin etmək məqsədilə «2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikası ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı»nın layihəsi hazırlanmış və nazirliyin 31 mart 2008-ci il tarixli, 40-11-151/14 nömrəli məktubu ilə təsdiq üçün hökumətə təqdim edilmişdir. Proqramda ali təhsil sahəsində mövcud vəziyyət geniş təhlil olunmuş, proqramın məqsədi, onun icrasının əsas istiqamətləri, maliyyə mənbələri, gözlənilən nəticələr müəyyən edilmişdir. Proqramın həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər planında Boloniya Bəyannaməsinin prinsiplərinə və beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq ali təhsilin normativ-hüquqi bazasının, məzmununun, onun strukturunun və idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi, yeni təlim texnologiyalarının yaradılması, ali təhsildə keyfiyyətin təmin olunması, kadr hazırlığı, elmi tədqiqat işlərinin ali təhsil müəssisələrinin yönümünə uyğunlaşdırılması, təhsilin maddi-texniki bazası və strukturunun, maliyyələşmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla yanaşı şöbənin iş planına uyğun olaraq «Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas musiqi təhsilinin İnkişaf Proqramı (2009-2013-cü illər)»da hazırlanmışdır. Bu proqramın hazırlanması əsasən musiqi müəssisələrinin daha da inkişaf etdirilməsi üçün normativ-hüquqi bazanın zəif olması, musiqi təhsili müəssisələrində tətbiq edilən mövcud iqtisadi mexanizmin bu məktəblərin inkişafını stimullaşdırma bilməməsi, musiqi təhsilinin elmi və elmi-metodiki əsaslarının işlənilib hazırlanmasına ehtiyac duyulması, musiqi kadrları hazırlığının keyfiyyətinin yüksəldilməsinin səmərəli mexanizmlərinin işlənilməməsi, demək olar ki, bütün musiqi təhsil müəssisələrində avadanlıqların, musiqi alətlərinin çatışmaması, yenilərinin əldə edilməsi üçün kifayət qədər vəsaitin ayrılmaı, musiqi təhsil müəssisələrinin maliyyə vəsaiti çatışmadığından xarici ölkələrin müvafiq təhsil müəssisələri ilə təcrübə mübadilə aparılmasının, xarici ölkələrdə keçirilən konfrans, müsabiqələrdə iştirak etmək imkanlarının məhdud olması, notların, dərslik və dərs vəsaitlərinin çapı, musiqi ədəbiyyatının tərcüməsi sahəsində problemlərin mövcudluğu və s. səbəblərdən irəli gəlmişdir.

Bütün bunları nəzərə alaraq proqramda musiqi təhsili sahəsində aparılacaq islahatın əsas istiqamətləri, maliyyə imkanları və gözlənilən nəticələr müəyyənləşdirilmişdir.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyində yazılan «Azərbaycanın təhsil tarixi» kitabının «Ali təhsil sovet hakimiyyəti illərində» və «Ali təhsil müstəqil Azərbaycan Respublikası illərdə» hissələri şöbə tərəfindən hazırlanmış və Nazirliyə təqdim edilmişdir.

Orta ixtisas təhsili üzrə

I. Şöbənin kurasiyasında olan sahələr üzrə əsas göstəricilər. 2008-ci hesabat ilində Azərbaycanda 61 orta ixtisas təhsili məktəbi fəaliyyət göstərmişdir. Onlardan 58-i dövlət, 3-ü qeyri-

dövlət orta ixtisas təhsili müəssisəsidir. Təhsil Nazirliyinin tabeliyində 46 orta ixtisas təhsili müəssisəsi fəaliyyət göstərir.

Hesabat dövründə orta ixtisas təhsillilər ölkənin əmək qabiliyyətli əhalisinin 12.9 %-ni təşkil etmişdir.

2008-ci ildə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan orta ixtisas təhsili müəssisələrinin 12793 plan yerinə 12458 nəfər tələbə qəbul olunmuşdur.

Hesabat dövründə Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan orta ixtisas təhsili müəssisələrində 44397 nəfər (43533 nəfər dövlət, 864 nəfər qeyri-dövlət OİTM-də) tələbə 117 ixtisas üzrə təhsil almışdır.

2008-cı ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müəllim heyəti 5410 nəfər təşkil etmişdir.

2007/2008-ci tədris ilində orta ixtisas təhsili müəssisələrini 13253 nəfər məzun bitirmişdir.

II. 2008-ci il ərzində iş planına müvafiq olaraq orta ixtisas təhsili sahəsində görülmüş işlər.

Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin 2008-ci il üçün iş planında orta ixtisas təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu planının müəyyənləşdirilməsi, istiqamətlərin klassifikatorunun yeni layihəsinin hazırlanması, istehsalat (pedaqoji) təcrübəsinin monitorinqinin keçirilməsi, onun əsasnaməsinin işlənilməsi, imtahan sessiyaları və buraxılış yekun dövlət attestasiyalarının təşkili və monitorinqinin keçirilməsi, qrafik üzrə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiya və akkreditasiyasının keçirməsi, orta ixtisas təhsili müəssisələrində maddi-texniki bazanın vəziyyətinin öyrənilməsi, bu müəssisələrdə eksperiment şəkildə tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsində çoxballı sisteminin tətbiqini təmin etmək məqsədilə normativ sənədlərin (əsasnamənin) hazırlanması və eksperimentin aparılması, orta ixtisas təhsilinin və orta ixtisas musiqi təhsilinin inkişaf proqramlarının hazırlanması və s. nəzərdə tutulmuşdu.

İş planına müvafiq olaraq aşağıdakı işlər görülmüşdür:

Təhsil müəssisələrindən, müvafiq nazirlik, komitə və təşkilatlardan alınmış təkliflər əsasında «Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların (proqramların) siyahısı»nın yeni layihəsi hazırlanmış və nazirliyin 13 oktyabr 2008-ci il tarixli, 40-11-466/24 №-li məktubu ilə təsdiq üçün Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir.

«Ali (orta ixtisas) təhsili müəssisələri tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübəsinin keçirilməsi haqqında əsasnamə» hazırlanmış və Nazirlər Kabinetinin 19 sentyabr 2008-ci il tarixli, 221 №-li qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Eyni zamanda orta ixtisas təhsili müəssisələrində istehsalat (pedaqoji) təcrübəsinin monitorinqi keçirilmişdir. Monitorinqin nəticəsi olaraq «Orta ixtisas təhsili müəssisələri tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübələrinin təşkili vəziyyəti, problemlər və onların həlli yolları barədə» arayış hazırlanmışdır.

Orta ixtisas təhsilinin yeni dövlət təhsil standartlarına uyğun olaraq hər bir təhsil müəssisəsinin strukturuna daxil olan istiqamətlər (ixtisaslar) üzrə ali təhsil proqramları ilə inteqrasiya olunmuş tədris planlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi işi davam etdirilmişdir.

Əvvəlki illərdə olduğu kimi 2008-ci ildə də orta ixtisas təhsili müəssisələrinə həm əsas, həm də orta təhsil bazasından tələbə qəbulu planı hazırlanmışdır. Planın tərtib edilməsinə bütün orta ixtisas təhsili müəssisələri cəlb olunmuş, hər bir ixtisas üzrə ölkənin tələbatı, əhalinin ehtiyacı, məzunların peşəyönümü, ötən ildəki tələbə qəbulunun nəticələri ciddi müzakirə olunmuşdur. Plan ali və orta ixtisas təhsili, iqtisadiyyat şöbələrində təhlil olunub müvafiq nazirliklərlə razılaşdırıldıqdan sonra Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 3 iyun 2008-ci il tarixli, 2035 №-li sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. Qəbul planı tərtib edilərkən orta ixtisas təhsili müəssisələrinin kiçik mütəxəssis hazırlığı strukturuna yeni ixtisaslar daxil edilmişdir. Yeni açılmış ixtisasların təhsil standartları, baza təhsil proqramları və tədris planları hazırlanıb təsdiq edilmişdir.

2008-ci ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrində imtahan sessiyasının təşkili və gedişi nazirliyin diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. Belə ki, bütün təhsil müəssisələrində qərargahlar yaradılmış və həmin qərargahlar Təhsil Nazirliyinin «Mərkəzi operativ qərargah»i ilə əlaqəli fəaliyyət göstərmişdir. İlk dəfə

olaraq 2 orta ixtisas təhsili müəssisəsində - Bakı Kompüter Kolleci və Sumqayıt Dövlət Texniki Kollecinə yay semestr imtahanları mərkəzləşdirilmiş qaydada, test üsulu ilə keçirilmişdir. İmtahan sessiyalarının nəticələri ümumiləşdirilmiş və Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsində müzakirə olunmuşdur.

2008-ci ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrində buraxılış yekun Dövlət Attestasiya Komissiyalarının yaradılması ilə bağlı müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, orta ixtisas təhsili müəssisələrinin təqdim etdikləri sədrliyə namizədlərin göstəriciləri təhlil olunmuş, müvafiq istiqamətə (ixtisas) uyğun gəlmiş halda təsdiq edilərək yerlərə göndərilmişdir.

Dövlət Attestasiya Komissiyası sədrlərinin hesabatları alınmış, ümumiləşdirilərək şöbədə müzakirə olunmuşdur.

2008-ci ildə orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiya və akkreditasiyası üzrə də müəyyən işlər görülmüşdür. Belə ki, «Ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin attestasiya və akkreditasiyasının keçirilməsinə dair tələblər və meyarlar»a uyğun olaraq 2008-ci il üçün orta ixtisas təhsili müəssisələrinin akkreditasiya qrafiki təsdiq edilmiş, attestasiya olunacaq tədris müəssisələrinə xəbərdarlıq məktubu göndərilmiş, həmin orta ixtisas təhsili məktəbləri tələbələrinin bilik səviyyəsini yoxlamaq üçün sual və tapşırıqlar hazırlanmışdır. Hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi üçün yaradılmış komissiya tərəfindən təhsil müəssisələrinin attestasiyası (o cümlədən sonuncu kurs tələbələri ilə test imtahanları) keçirilmiş, müvafiq arayışlar və rəylər hazırlanmışdır. 2008-ci ildə Göyçay Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci, Sumqayıt Dövlət Texniki Kolleci, Bakı Dövlət İdarəetmə və Texnologiya Kolleci, Azərbaycan Maliyyə-İqtisad kolleci akkreditasiyadan keçmişdir. Mingəçevir və Gəncə Tibb məktəblərində, Lənkəran Dövlət Humanitar Kollecinə attestasiya başa çatmışdır.

Orta ixtisas təhsili müəssisələrində obyektivliyi və şəffaflığı təmin etmək məqsədilə Təhsil Nazirliyinin işçi qrupu tərəfindən «Orta ixtisas təhsili müəssisələri tələbələrinin biliyinin qiymətləndirilməsinin çoxballı sistemi haqqında müvəqqəti əsasnamə» hazırlanmış və nazirliyin 20 fevral 2008-ci il tarixli, 231 №-li əmri ilə təsdiq edilmişdir.

Təhsil Nazirliyinin 25 sentyabr 2008-ci il tarixli, 1097 №-li əmrinə uyğun olaraq cari tədris ilindən Bakı şəhərində yerləşən 9 orta ixtisas təhsili müəssisəsində (Bakı Mədəni-Maarif Texnikumu, Bakı Sənaye Pedaqoji Texnikumu, Bakı Yeyinti Sənaye Texnikumu, Azərbaycan Maliyyə-İqtisad Kolleci, Bakı Məktəbəqədər Texnikumu, Bakı Texniki Kolleci, Bakı Dövlət Sosial-İqtisad Kolleci, Bakı Neft-Energetika Kolleci, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Kolleci) 40 ixtisas üzrə eksperiment şəkilində tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsinin çoxballı sisteminin tətbiqinə başlanılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq şöbənin əməkdaşları orta ixtisas təhsili müəssisələrində olmuş, bu sistemin tətbiqi vəziyyətini öyrənmiş, müəllim və tələbələrə lazımi metodiki köməklik göstərmişlər.

Şöbə əməkdaşları tərəfindən orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tədris və maddi-texniki bazasının vəziyyəti öyrənilmiş, məlumatlar ümumiləşdirilmiş və geniş təhlili olunmuşdur. Təhlilin nəticələri əsasında «Azərbaycan Respublikasının orta ixtisas təhsili müəssisələrinin inkişaf proqramı (2008-2014-cü illər)» hazırlanmış və Təhsil Nazirliyinin 9 noyabr 2008-ci il tarixli, 40-11-465/14 №-li məktubu ilə təsdiq üçün Nazirlər Kabinetinə göndərilmişdir. Eyni zamanda «Azərbaycanda ali və orta ixtisas musiqi təhsilinin İnkişaf proqramı (2008-2012-ci illər)» hazırlanmışdır və bu günlərdə təsdiq üçün hökumətə təqdim ediləcəkdir.

Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan orta ixtisas təhsili müəssisələrinin 2008-ci ildəki fəaliyyətinə dair hesabatlar şöbədə geniş təhlil olunaraq müzakirə edilmiş, nəticələr barədə təhsil müəssisələrinin rəhbərlərinə müvafiq tövsiyələr verilmişdir.

Bununla yanaşı 2008-ci ildə Təhsil Nazirliyində tərtib edilən «Azərbaycanın təhsil tarixi» kitabının «Orta ixtisas təhsili sovet hakimiyyəti illərində», «Orta ixtisas təhsili müstəqil Azərbaycan Respublikası illərində» hissələri şöbə tərəfindən hazırlanmış və nazirliyə təqdim edilmişdir.

Qeyd olunanlarla yanaşı şöbənin əməkdaşları hesabat dövründə aşağıdakı milli və beynəlxalq seminar və konfranslarda da iştirak etmişlər:

- Təhsil Nazirliyi, Avropa Təhsil Hüquqları Assosiasiyası və Azərbaycan Dillər Universitetinin 10 aprel 2008-ci il tarixdə «Ali təhsildə keyfiyyətin təminatı» mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq seminar;
- Təhsil Nazirliyinin və Avropa Şurasının əməkdaşlıq proqramı çərçivəsində «Boloniya prosesinin inkişafının əsas istiqamətləri» mövzusunda 26-27 may 2008-ci il tarixdə keçirilmiş Milli Seminar;
- Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin 29-30 aprel 2008-ci il tarixdə «Boloniya prosesi kontekstində magistr hazırlığı» mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq konfrans;
- Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin 8 noyabr 2008-ci il tarixdə «Qlobal maliyyə böhranı və təhsil sistemi» mövzusunda keçirdiyi beynəlxalq elmi-praktik seminar.

Hesabat dövründə şöbəyə 2051 ərizə və məktub daxil olmuş, onların hamısına müvafiq cavablar verilmişdir. Eyni zamanda şöbə əməkdaşları tərəfindən vətəndaşların qəbuluna diqqətlə yanaşılmış, nəzarətdə olan məktublarnın vaxtında icrası təmin olunmuşdur.

III. Mövcud problemlər və onların aradan qaldırılması üzrə təkliflər:

- Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu qəbul olunduqdan sonra həmin Qanuna, habelə beynəlxalq təcrübəyə, eləcə də Boloniya Bəyannaməsinin prinsiplərinə əsaslanan «Ali təhsil haqqında» qanun layihəsi hazırlanmışdır;
- Ali təhsilin mövcud hüquqi-normativ bazası Boloniya Bəyannaməsinin müddəalarına və beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılmışdır;
- «2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikası ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı»nın, «Azərbaycan Respublikasında ali və orta ixtisas musiqi təhsilinin İnkişaf proqramı»nın təsdiqinə nail olunmalıdır;
- «Dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən ali təhsil müəssisələrində çalışan işçilərin yeni vəzifə maaşlarının və vəzifə maaşlarının əlavələrinin təsdiq edilməsi haqqında» Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 12 sentyabr 2008-ci il tarixli, 210 №-li qərarında yeni vəzifələrin təsis edilməsi ilə əlaqədar olaraq ali məktəblərin strukturunun təkmilləşdirilməsi təmin edilmişdir.
- Beynəlxalq təcrübəyə, Avropa ixtisas kataloquna və əmək bazarının tələblərinə uyğun hazırlanmış «Ali təhsilin bakalvar pilləsində ixtisasların (proqramların) siyahısı»nın və «Magistr proqramları»nın siyahısının təsdiqinə nail olunmalıdır;
- Tədris prosesi və idarəetmədə İKT-nin tətbiqi imkanlarının genişləndirilməli, yeni təlim texnologiyalarının tətbiqi sürətləndirilməlidir. Bu sahədə təcrübəsi olan mütəxəssislərin ali məktəbə cəlb edilməsi üçün tədbirlər görülməli, elektron dərslik və təlim materiallarının hazırlanması, elektron kitabxanaların yaradılması işi davam etdirilməlidir;
- Magistr hazırlığının məzmununa və səviyyəsinə qoyulan minimum dövlət tələblərinin strukturunun təsdiq edilməli və buna müvafiq olaraq ixtisaslaşmalar üzrə yeni nəsəl Dövlət

təhsil standartları hazırlanmalıdır. Ali məktəblər tərəfindən həmin standartlara uyğun olaraq magistr tədris planları işlənilməlidir.

- Ali məktəblərdə təlim prosesinin tədris-metodiki təminatının təkmilləşdirilməlidir. Bu məqsədlə:
 - müasir fənn proqramları (sillabus), fənlər üzrə tədris-metodiki komplekslər, mühazirə, seminarlar və s. məşğələlər üçün elektron versiyaların işlənilməsi hazırlanmalıdır.
 - tələbələr tədris planlarında nəzərdə tutulan hər bir fənn üzrə latın qrafikası ilə çap edilmiş dərslik və dərs vəsaitləri ilə təmin olunmalı, onların rus dilində olan ədəbiyyatlarından səmərəli istifadə edə bilməsi üçün tədbirlər görülməlidir;
 - tədris-metodiki təminat üzrə ali məktəblər arasında vaxtaşırı təcrübə mübadiləsi aparılmalıdır;
 - professor-müəllim heyətinin hər bir üzvünə kompüterdən istifadə etmək bacarığının aşılmasına təmin edilməlidir;
- Mövcud akkreditasiya sistemi təkmilləşdirilməli, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinin akkreditasiyasına beynəlxalq və qeyri-dövlət təşkilatlarından ekspertlərin cəlb olunmalıdır;
- «2008-2015-ci illər üçün Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığının konsepsiya və strategiyasının həyata keçirilməsi üzrə tədbirlər planı»nda nəzərdə tutulan məsələlərin ardıcılıqla həyata keçirilməsi təmin olunmalıdır;
- «Azərbaycan Respublikasında ali təhsilin bakalavr pilləsində ibtidai sinif müəllimlərinin hazırlığı üzrə çərçivə kurikulumu»nun eksperiment şəkilində tətbiqinin əhatə dairəsinin genişləndirilməlidir;
- «Təhsilin əsasları» fənninin dərsliyi nəşr olunmalı və onun pilot ali məktəblərdə tətbiqinə başlanılmalıdır;
- Fasiləsiz pedaqoji təhsil üzrə koordinasiya şurasının işi canlandırılmalıdır;
- Ali məktəblər tərəfindən Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 19 sentyabr 2008-ci il tarixli, 221 №-li qərarı ilə təsdiq olunmuş «Ali (orta ixtisas) təhsil müəssisələri tələbələrinin ixtisas üzrə təcrübələrinin keçirilməsinin haqqında Əsasnamə»yə və təhsil müəssisələrinin profilinə uyğun təcrübələrin keçirilməsinə dair qaydalara hazırlanmalıdır;
- Ali təhsil müəssisələrində mütəxəssis hazırlığı aparılan bəzi ixtisaslar üzrə tələbələrin istehsalat təcrübələrinin ayrı-ayrı regionlarda keçirilməsi üçün müvafiq tədbirlərgörülməlidir;
- Orta ümumtəhsil məktəblərində pedaqoji təcrübənin keçirilməsini tənzimləmək məqsədilə pedaqoji kadr hazırlığını aparın hər bir ali təhsil müəssisəsi üçün yerləşdiyi əraziyə yaxın baza ümumtəhsil məktəbinin müəyyənləşdirilməlidir;
- Ali təhsil müəssisələrində tədrisin kredit sistemi ilə təşkili ilə bağlı aparılan eksperimentin coğrafiyası genişləndirilməlidir;
- Ali məktəblərdə kredit sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin (simpozium, konfrans, seminar, treninqlər və s.) həyata keçirilməsi təmin olunmalıdır.
- Orta ixtisas təhsilinin məzmununun təkmilləşdirilməsi, müasir dövrdə rəqabətə davamlı mütəxəssis hazırlığına imkan verən yeni kurikulum hazırlanmalıdır;
- «Azərbaycan Respublikasında orta ixtisas təhsilinin inkişaf proqramı (2008-2012-ci illər üçün)»nın təsdiqinə nail olunmalıdır.
- Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların (proqramların) siyahısının təsdiqinə nail olunmalıdır;
- Orta ixtisas təhsili üzrə yeni açılmış ixtisasların Dövlət Təhsil Standartlarının hazırlanması işinin davam etdirilməsi;

- Orta ixtisas təhsili sistemində əmək bazarının tələbələrinə və cəmiyyətin inkişaf perspektivlərinə uyğun kadr hazırlığı sistemi yaradılmalıdır;
- Orta ixtisas təhsili müəssisələrində tələbələrin biliyinin çoxballı sistemlə qiymətləndirilməsi ilə bağlı aparılan eksperimentin əhatə dairəsi genişləndirilməlidir;
- Orta ixtisas təhsili müəssisələrində semestr imtahanlarının mərkəzləşdirilmiş qaydada, test üsulu ilə keçirilməsinin əhatə dairəsi genişləndirilməlidir;
- Təhsil müəssisələrinin səlahiyyətinə aid olan məsələlərlə bağlı vətəndaşların şikayət və ərizələrinə hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış cavabların verilməsinin təmin edilməlidir.

IV. Perspektiv fəaliyyət istiqamətləri.

Ali təhsil üzrə:

- Ali təhsilin mövcud hüquqi normativ bazasının Bolonya Bəyannaməsinin müddəalarına və beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması;
- Ali məktəblərdə elmi-tədqiqat işlərinə investisiyaların və büdcədən kənar vəsaitlərin cəlb olunmasını təmin edən hüquqi normativ bazanın yaradılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Dövlət ali təhsil müəssisələri üzrə nümunəvi ştat normativlərinin hazırlanmasının təmin olunması;
- Ali təhsil pillələri (bakalavriat və magistratura) üzrə ixtisasların (proqramların) beynəlxalq təcrübəyə, Avropa ixtisas kataloquna və əmək bazarının tələblərinə uyğun yeni təsnifatının hazırlanması;
- İxtisaslar (proqramlar) üzrə Avropada tətbiq olunan Avropa Kredit Transferi Sisteminin tələblərinə uyğunlaşdırılmış yeni dövlət təhsil standartlarının hazırlanması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Tədris plan və proqramlarının, təhsil resurslarının (dərsləklərin, dərslər vəsaitlərinin və s.) hazırlanması, zəruri hallarda alınması, onların tərcüməsi və tətbiqi istiqamətində işlərin görülməsi;
- Baza və əlavə təhsil (ixtisasartırma və yenidən hazırlanma) üçün tədrisin innovasiya metodikalarının, materiallarının və tətbiqi proqram təminatının hazırlanması;
- Zəruri ədəbiyyatların və interaktiv tədris kurslarının elektron versiyasının hazırlanması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Tədris prosesində informasiya texnologiyalarının tətbiqi üçün elmi-metodik tövsiyələrin hazırlanması;
- Bolonya Bəyannaməsinin əsas prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı müasir informasiya və elmi-metodiki təminatın (Təhsil Nazirliyinin xüsusi veb-portalının, dərslək, dərslər və elmi-metodiki vəsaitlərin və s.) yaradılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Bolonya prosesinin əsas sənədlərinin mütəmadi tərcüməsi, nəşri, ali məktəblər arasında yayılmasının təmin edilməsi və müvafiq məcmuənin nəşrinin təşkili;
- Ali məktəblərdə kredit sisteminin tətbiqi ilə bağlı tədbirlərin (simpozium, konfrans, seminar, treninqlər və s.) həyata keçirilməsi;
- Müasir fənn proqramlarının (sillabusların) hazırlanması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ömür boyu təhsili təmin edən zəruri tədris-metodiki sənədlərin hazırlanması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ali təhsil üzrə tədris sənədlərinin beynəlxalq ekspertizadan keçirilməsi üzrə işlərin görülməsi;

- Kadr hazırlığının məzmununun beynəlxalq və əmək bazarının tələblərinə uyğunlaşdırılması;
- Bolonya Bəyannaməsinin əsas müddələrinin tətbiqi ilə bağlı maarifləndirmə işini gücləndirilməsi və müsbət təcrübənin yayılmasını təmin etmək məqsədi ilə dövrü xəbərlər məcmuəsinin nəşrinin təşkili;
- Ali təhsil müəssisələri şəbəkəsinin optimallaşdırılması və onların kadr hazırlığı strukturunun Azərbaycan Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının perspektiv tələblərinə uyğunlaşdırılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ayrı-ayrı ali təhsil müəssisələrinin inkişaf proqramının hazırlanması;
- Ali təhsil müəssisələrinin idarə edilməsində tələbə özünüidarəetmə qurumlarının geniş iştirakına şəraitin yaradılması;
- Ali təhsilin vahid informasiya bazasının yaradılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ali təhsil müəssisələrinin beynəlxalq təhsil assosiasiyaları və təşkilatlarına üzvlüyünün, onların qabaqcıl ali təhsil müəssisələri ilə birlikdə beynəlxalq proqramlar əsasında mütəxəssis hazırlığının aparılmasının təmin olunması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ali təhsil müəssisələrinin akkreditasiya sisteminin təkmilləşdirilməsi;
- Ali təhsildə tədrisin təşkilinin Avropa Kredit Transferi Sisteminin tələblərinə uyğunlaşdırılması;
- Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyətinin tədris yükünün optimallaşdırılması barədə təkləflərin hazırlanması;
- Ali təhsil üzrə idarəetməni təmin edən menecer sisteminin yaradılması işinə başlanılması;
- Məzun yarmarkalarının təşkili;
- Mövcud təhsil proqramlarının müasirləşdirilməsi və yenilərinin hazırlanması istiqamətində işlərin görülməsi;
- Ali təhsil müəssisələrində elektron kitabxanaların yaradılması istiqamətində işlərin görülməsi.

Orta ixtisas təhsili üzrə:

- orta ixtisas təhsilində dövlət təhsil standartları ilə müəyyənləşdirilən keyfiyyətin əldə olunması istiqamətində işlərin görülməsi;
- məzunların əmək bazarında rəqabət qabiliyyətinin və peşə çevikliyinə yüksəldilməsinin təmin olunması;
- orta ixtisas təhsili müəssisələrinin şəbəkəsinin optimallaşdırılması;
- şəxsiyyətin tərbiyəsində, onun yaradıcılıq fəallığında orta ixtisas təhsili müəssisələrinin rolunun artırılması;
- şəxsiyyətin təhsilə və peşəyə olan marağının artırılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- əmək bazarının ehtiyacları ilə mütəxəssis hazırlığının aparılmasında uyğunluğun əldə olunması;
- orta ixtisas təhsili müəssisələrində mütəxəssis hazırlığı strukturunun onun yerləşdiyi regionun tələbatı ilə uyğunlaşdırılması;
- orta ixtisas təhsili müəssisələri tərəfindən əhaliyə göstərilən təhsil xidmətlərinin genişləndirilməsi;
- orta ixtisas təhsilində dövlət ictimai idarəetmə sisteminin yaradılması;
- orta ixtisas təhsili müəssisələrinin çoxprofilliyinin və çoxfunksionallığının təmin edilməsi istiqamətində işlərin görülməsi;

- orta ixtisas təhsili sisteminin istehsal və xidmət sahələri ilə əlaqəsinin möhkəmləndirilməsi, sosial tərəfdaşlıq subyektləri arasında əməkdaşlığın səmərəliliyinin yüksəldilməsi;
- təhsil prosesinin təminatını, təhsil alanların və işçilərin sosial müdafiəsini, tədris müəssisələrinin maddi-texniki bazasının inkişafı üçün orta ixtisas təhsili müəssisələrinin maliyyələşdirmə imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətində işlərin görülməsi;
- orta ixtisas təhsili müəssisələri müəllim və rəhbər işçilərinin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə orta ixtisas təhsilli kadrların ixtisasartırılması və yenidən hazırlanması sisteminin təkmilləşdirilməsi;
- dövlət təhsil standartlarının tələblərinə uyğun olaraq yeni nəsl dərsliklərin, tədris-metodik ədəbiyyatın və təlim vasitələrinin yaradılması istiqamətində işlərin görülməsi;
- tədris prosesində informasiya sistemlərindən və texnologiyalarından, telekommunikasiya şəbəkələrindən istifadənin inkişaf etdirilməsi;
- orta ixtisas təhsili sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi;
- orta ixtisas təhsili müəssisələrinin məzunlarının əmək bazarında çevikliyinə təmin olunması istiqamətində işlərin görülməsi.